

[Holstein.]

over, og den har siden Krigen været ledet, uden at det har været intellektuelle Overvejelser og Fremsyn, som har været bestemmende for dens Fart og dens Retning. Denne mekaniske, maskinmæssige Produktion avler ny mekanisk og maskinmæssig Produktion, ligesom Hastigheden og Tyngden avler ny Hastighed — det er det, Fysikerne kalder Inertien i Bevægelsen. Og Resultatet af denne Maskinproduktion uden tilgrundliggende Plan er rundt om i de ensidigt producerende Lande Oplagring af Fødevarer, af Produkter, som har været dyrket i Jorden, Afbrænding af Fødevarer og Indskrænkninger i de Arealer, paa hvilke der produceres Fødevarer, og endelig Statsforsøg paa at holde kunstige Priser paa Overproduktion oppe.

Men er det under saadanne Vilkaar givet, at det eneste rette og fordelagtige for Danmark er at gøre sig solidarisk med andre smaa Lande, som enten er Danmarks Konkurrenter i den paagældende Eksport, eller som søger den danske Eksportkonkurrence stoppet, altsaa Konkurrencens fra dansk Side med den paagældende Stats egne Producenter? Den danske Eksportproduktion er som en spinkel Frugtkvist med et Par tunge, mægtige Frugter paa en Gren, som dingler hjælpeløst i Toldbeskyttelsens, Præferencens, Kontingenteringens og den udenlandske Overproduktions og svækkede Købeevnes Hvirvelstorme. Men en Styrke har Danmark i al sin Svaghed. Vor største Kunde, England, er det eneste Land, med hvilket vi har en saadan Handelsbalance, at vi, hvis England gaar ind for en Præferencepolitik, nødvendigvis maa gøre meget væsentlige Indrømmelser til Gengæld for Sikringen af vore engelske Markedsvilkaar. I Forhold til andre Lande er vor Handelsbalance jo ganske modsat.

Jeg kan ikke se rettere end, at det Land, i Forhold til hvilket Danmark først og fremmest maa søge sin Markedsstilling sikret og gøre det hurtigt gennem en paa Gensidighedsprincippet hvilende Præferencetraktat, er England. At dette Forhold principielt kan være Genstand for Tviyl og behøve ganske særlige udenrigsministerielle Overvejelser, saaledes som den højtærede Udenrigsminister antydede, synes mig et ret foruroligende Vidnesbyrd om, hvor langt man paa rette Sted er borte fra den fornødne handelspolitiske Ny-Orientering, hvor kortsynet man paa rette Sted handler i dette Spørgsmaal.

Først og fremmest maa selvsagt vort økonomiske Forhold til England søges klarret og fastlagt — derom kan der overhovedet ikke, i hvert Fald ikke fra et Landbrugssynspunkt, diskuteres. Først naar det er sket, vil vi have Ryggen fri og Styrke — desværre kun relativ Styrke — til at gaa i Kast med den Opgave at sikre dansk Eksport en taalelig Stilling paa andre Markeder: En Præferencetraktat er jo i Virkeligheden kun en rationel Udformning af det Princip, som ligger til Grund for enhver Handelstraktat: Gensidighedsprincippet. Man kan, som for over et halvt Aarhundrede siden en stor engelsk konservativ Politikker sagde, ikke bekæmpe fjendtlige udenlandske Toldforanstaltninger med fri Import hos sig selv. I Forholdet mellem et principielt Frihandelsland og et principielt Beskyttelsesland er der, sagde Disraëli, ikke mere Gensidighed end mellem en øvet og velbevæbnet Gladiator og en lænkehunden Galej-slave.

Den handelspolitiske Udvikling i Verden rejser skarpere og skarpere ikke alene Spørgsmaalet om Værdien for danske Eksportinteresser af en Fastholden af Danmarks Frihandels- og Mestbegunstigelses-traktater, men ogsaa Spørgsmaalet om, hvorvidt den højtærede Udenrigsministers ensidige internationale handelspolitiske Aktivisme er formaalstjenlig, eller om ikke en mere national-egoistisk Fremgangsmaade var at foretrække. Aldrig har Folkene og Regeringerne, sagde den franske Finansminister i Folkeforbundsforsamlingen i Genève i Aar, i saa høj Grad erklæret sig solidariske i et internationalt Fællesskab, men aldrig har de tænkt og handlet mere national-egoistisk. Overfor Kriksen søger enhver en kollektivistisk Løsning, fordelagtig for hans egne egoistiske Interesser.

I Modsetning til, hvad den højtærede Minister mener, ser jeg ikke rettere end, at baade den økonomiske, storpolitiske og militære Udvikling siden Krigen har været et eneste stort Nederlag for hans politiske Indstilling og Anskuelser. Hans Ideer om politisk, militær og økonomisk Afrustning er foreløbig blevet desavoueret eftertrykkeligt af Kendsgernerne. Naiv Tro, falsk Haab og blind Kærlighed har været hans Ledestjerne. De efter den højtærede Ministers Opfattelse abnorme og forbigaaende Forhold viste sig at blive varige og uovervindelige Tilstande, men den højtærede Minister vedbliver at tale og handle, som om Verden var det, som den